

Vildtvenlige høstmetoder

Gode erfaringer med opsætning af skræmmemidler i forbindelse med vildtvenlig høst.

Hvert år dræbes eller skades meget vildt under høstarbejdet. Problemet er særligt udtalt i forbindelse med høst af grøntafgrøder. Den foregår i yngletiden, hvor vildtet er stationært og gemmer afkommet i afgrøderne i stedet for at flygte. Derfor er afkommet svært at få øje på, og mange gange sker en påkørsel, uden at traktorføreren opdager det.

I sommeren 2012 satte Videncentret for Landbrug fokus på vildtvenlige høstmetoder for at sammenfatte eksisterende viden om afværgemetoder og give praktiske demonstrationer af, hvordan vildtvenlig høst kan gennemføres.

Den Europæiske Union ved Den Europæiske Fond for Udvikling af Landdistrikter og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har deltaget i finansieringen af projektet.

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Konklusionerne er

- Ingen af de landmænd der opsatte skræmmemidler havde nogen påkørsler.
- Det er ikke så vigtigt, hvordan skræmmemidlerne præcist er udformet, og hvad de er lavet af. Man kan bruge det, man lige har liggende – blot det er let nok til at blive fanget af vinden, så det kan bevæge sig og afgive lyd. Det må også gerne kunne reflektere solens stråler.
- Det er ikke så vigtigt, hvordan skræmmemidlerne præcist bliver placeret – blot de står tæt nok på kanten til natur/krat, hvorfra dyrene kommer ind på marken.
- Der er kun begrænsede udgifter til materialeforbrug. Maks. 50 kr. pr. stok.
- Tidsforbruget afhænger af størrelsen på marken. Fra 10 minutter på en mark på 1 ha. Til 2 timer på flere marker, på i alt 40 ha.
- Der kan være store logistiske problemer ved brug af maskinstationer, da det ikke er garanteret, at de kommer og høster marken den aftalte dag.
- Muligvis kan ændrede kørselsmønstre (hvor man starter med forageren på to sider, og dernæst presser vildtet mod skov/krat) have samme effekt som opsætning af skræmmemidler.

Beskrivelse af NaturFarmtesten

To lokale konsulenter har stået for den praktiske gennemførelse og for kontakt til de fire medvirkende landmænd. Landmændene skulle:

- Anskaffe skræmmemidlerne.
- Sørge for at stille skræmmemidler op i mindst to marker 1-2 dage før høst.
- Registrere hvor meget tid, de bruger på op- og nedtagning, og hvilke udfordringer det har givet.

Landmændene fik følgende anbefalinger til opsætningen af skræmmemidler:

For råvildtets vedkommende er den bedste løsning, at skræmmemidlerne sættes op dagen før høstarbejdet.

I projektet anvendes så vidt muligt flamingokasser placeret på nogle stokke. Alternativt bruges almindelige papirsække, stanniolbånd eller lignende. Stokkene skal helst placeres i kanten op mod naturarealer eller skov, hvor vildtet færdes. Gerne 20 meter fra markkanten og med 50 meter mellem de enkelte stokke.

Den bedste effekt opnås, hvis vinden kan få skræmmemidlerne til at larme lidt. Så vil rårerne, af frygt for det nye ukendte på marken, langsomt trække lammene væk derfra. Da vildtet hurtigt vænner sig til skræmmemidlerne, må de tidligst sættes op to dage før høsten.

Figur 1: Flamingo, plastik, dåser på en blomsterpind, boret gennem et 32 mm afløbsrør, som sættes ned over en landmålerstok fungerer fint som skræmmemiddel. Foto: Cammi Aalund Karlslund, VFL.

Resultater fra NaturFarmTesten

Land- mand	Størrelse på mark	Brug af maskin- station	Materiale	Tidsforbrug	Resultat
1	1-2 ha	Nej	Forhåndenværende stokke, papirsække,	ca. 10-15 min.	Har ikke oplevet påkørsler efter opsættelse af

			flamingokasser, tomme dåser mv.	at opsætte	skræmmemidler.
2	1-2 ha	Nej	Indkøbte Landmålerstokke, flamingoplader, blomsterpinde, 32 mm afløbsrør, snor, tape, plast samt øl/sodavandsdåser (som nødvendigvis måtte tømmes inden brug for at give den rigtige lyd). Samlet har det kostet 49,90 kr.	ca. 10-15 min. at opsætte	Har ikke oplevet påkørsler efter opsættelse af skræmmemidler.
3	2,5 og 23 ha	Ja	Pinde og stokke fra lager	-	Maskinstationen kom før aftalt – skræmmemidlerne blev ikke stillet op. Der blev brugt et nyt vildtvenligt køremønster, hvilket betød, at der ikke var nogen påkørsler, trods manglende skræmmemidler.
4	Flere små marker – i alt 40 ha	Nej	Kasser og pinde blev samlet af de jægere, der har jagten over en ø i løbet af en aften.	2 timer at samle og opsætte	Tidligere oplevet påkørsel af 7 lam. Med skræmmemidler var der ingen påkørsler.

Yderligere information

Du kan læse mere om NaturFarmTesten, og de erfaringer de deltagende landmænd har fået i de to artikler:

[Vildtvenlig høst - Af Natur- og miljøkonsulent Mikael Kirkhoff Pedersen, LandboNord](#)

[Projekt vildtvenlig høst - Af Planteavlskonsulent Anders Vestergaard, LMO](#)

Læs også faktaarket: [Vildtvenlige høstmetoder](#).